

УДК 336

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ (НА ПРИКЛАДІ ФІЛІЇ «ДУБЕНСЬКА ДЕД»)

Г. В. Яркевич

студентка 4 курсу, група ФіК-41, навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Науковий керівник – к.е.н., доцент О. О. Ляхович

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті досліджено поняття «фінансові ресурси». Розглянуті проблеми формування та використання фінансових ресурсів з метою підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства. Запропоновано шляхи підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами на прикладі філії «Дубенська ДЕД».

Ключові слова: управління, фінансові ресурси, статутний капітал, підприємство.

В статье исследовано понятие «финансовые ресурсы». Рассмотрены проблемы формирования и использования финансовых ресурсов с целью повышения эффективности финансовой деятельности предприятия. Предложены пути повышения эффективности управления финансовыми ресурсами на примере филиала «Дубенский ДЕД».

Ключевые слова: управление, финансовые ресурсы, уставный капитал, предприятие.

This article is devoted to the concept of "financial resources". The problems of formation and use of financial resources for financial activity increase of the enterprise are considered. The ways to increase efficiency of financial resources management are developed in this article on the example of branch "Dubenska DED".

Keywords: management, financial resources, authorized capital, enterprise.

На сьогоднішньому етапі забезпечення динамічного розвитку української економіки на інноваційній основі важливу увагу слід приділити дослідженню і удосконаленню системи управління фінансовими ресурсами підприємств. Адже існує значна кількість способів підвищення ефективності функціонування підприємства за рахунок ефективного управління фінансовими ресурсами. Саме тому для підвищення ефективності діяльності підприємства необхідні грошові кошти та ще багато інших засобів, які сприятимуть модернізації виробничого процесу та підвищуватимуть конкурентоспроможність підприємства в цілому та його продукції. Тому кожне підприємство повинне знайти свої перспективні напрямки розвитку та здійснювати використання фінансових ресурсів згідно цілей розвитку.

Також слід відмітити, що фінансові ресурси є одним із найважливіших видів ресурсів підприємства. Однак, значна кількість підприємств не має достатньої кількості фінансових ресурсів для повноцінного фінансування своєї діяльності. Тому, в умовах жорсткої ринкової конкуренції такі підприємства є не конкурентоспроможними. Підприємства змушені встановлювати певний пріоритет при розподілі коштів на першочергові потреби. Саме тому дослідження проблематики управління, удосконалення та використання фінансових ресурсів стає пріоритетним завданням, яке потребує розв'язання сьогодні.

Метою статті є дослідження впливу фінансових ресурсів на фінансову діяльність підприємства, пошук шляхів для покращення формування та використання фінансових

ресурсів на підприємстві.

Дослідженням проблеми щодо управління і вдосконалення формування фінансовими ресурсами займалося багато як іноземних, так і вітчизняних вчених. Зокрема: І. А. Бланк, Т. Райс, А. М. Кінг, І. В. Зятковський, О. В. Єрмошкіна, М. В. Кужельний, М. Я. Коробов, Л. А. Лахтіонова, В. М. Опарін, А. М. Поддєрьогін, А. С. Філімоненков та інші. Однак враховуючи практичну і наукову цінність опублікованих праць та дослідження на обрану тематику, залишається ряд відкритих питань щодо фінансових ресурсів підприємств, що й стало причиною вибору теми дослідження.

Для успішного функціонування будь-якого підприємства потрібно забезпечити його достатнім рівнем фінансових ресурсів. Проаналізуємо економічну сутність категорії «фінансові ресурси».

В економічній науці досі немає чіткого визначення фінансових ресурсів. Наприклад, А. М. Поддєрьогін під фінансовими ресурсами розуміє грошові кошти, що є в розпорядженні підприємств, до яких належать грошові фонди й та частина грошових коштів, яка використовується в не фондовій формі [4]. А. С. Філімоненков дотримується тієї думки, що фінансові ресурси – це джерела коштів підприємства, що спрямовуються на формування їх активів [5].

На думку вітчизняного вченого М. Я. Коробова, фінансові ресурси – це централізовані і децентралізовані грошові фонди цільового призначення, які формуються в процесі розподілу й перерозподілу національного багатства, сукупного суспільного продукту і національного доходу й призначаються для використання відповідно із завданнями соціально-економічного розвитку суспільства та окремих підприємств. Саме він у визначенні чітко вказує цільове призначення фінансових ресурсів, проте не визначає джерело їх створення [3].

Проаналізувавши та узагальнивши думки науковців можна визначити, що фінансові ресурси – це сукупний дохід, виражений у грошових коштах, який перебуває в розпорядженні підприємств, організацій та держави і спрямовується на задоволення їхніх потреб. Фінансові ресурси підприємств формуються в момент надходження грошових коштів на банківський рахунок чи в касу підприємства, а їх використання означає їх спрямування в основні та оборотні засоби для здійснення господарської діяльності підприємства.

Слід зазначити, що основними джерелами формування фінансових ресурсів є власні та залучені кошти. Власні кошти підприємства включають: статутний капітал, валовий дохід та прибуток, амортизаційні відрахування. Залучені кошти – отримані субсидії, кредити тощо [2].

Виділяють такі етапи управління фінансовими ресурсами підприємств:

1. Виявлення та формування проблеми управління фінансовими ресурсами підприємств.
2. Прийняття управлінських рішень щодо використання фінансових ресурсів та їх реалізації.
3. Аналіз результатів прийнятих рішень.

Управління фінансовими ресурсами підприємств притаманні такі властивості: безперервність; циклічність; стійкість; динамічність [1].

Для проведення аналізу ефективності використання фінансових ресурсів потрібно розглянути склад і структуру джерел фінансових ресурсів. В пасиві балансу наводиться інформація яка дає можливість визначити зміни в структурі власного і позикового капіталу, постійного і змінного, а також розмір залучених в оборот довгострокових та короткострокових позикових коштів. Саме пасив показує, звідки появилися кошти і кому підприємство за них зобов'язане.

Структура джерел фінансових ресурсів характеризується трьома показниками:

- коефіцієнтом фінансової незалежності (коефіцієнт автономії);
- коефіцієнтом фінансової залежності;
- коефіцієнтом фінансового ризику (плече фінансового важеля).

Здійснимо розрахунок структури джерел фінансових ресурсів філії «Дубенська ДЕД».

Результати розрахунків зведемо у таблицю 1.

Таблиця 1

Оцінка структури джерел фінансових ресурсів Філії «Дубенська ДЕД»

№ з/п	Показники	2016 рік	2017 рік	Відхил.
1	Коефіцієнт фінансової незалежності, %	44,3	85,4	+41,1
2	Коефіцієнт фінансової залежності, %	55,7	14,6	-41,1
3	Коефіцієнт фінансового ризику, %	13,2	17,1	+3,9

З таблиці 1 ми бачимо, що коефіцієнт фінансової незалежності зріс на 41,1 тис. грн., а коефіцієнт фінансової залежності знизився на 41,1 тис. грн. Зростання коефіцієнта фінансової незалежності та зменшення коефіцієнта фінансової залежності та фінансового ризику свідчать про більш стійкий фінансовий стан підприємства, що склався у 2017 році.

При подальшому аналізі розглянемо структуру позикового капіталу Філії «Дубенська ДЕД», з'ясуємо причини змін окремих його складових і дамо оцінку цим змінам за аналізований період. Аналіз складу, структури і динаміки кредиторської заборгованості підприємства наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

Аналіз складу, структури і динаміки кредиторської заборгованості підприємства
на прикладі Філії «Дубенська ДЕД»

№ з/п	Показники	2016 рік		2017 рік		Відхилення	
		Тис. грн.	Питома вага, %	Тис. грн.	Питома вага, %	Тис. грн.	Питома вага, %
1	Кредиторська заборгованість за товари, роботи	2090,1	75,8	7870,7	89,9	+5780,6	-14,1
2	Поточні зобов'язання за розрахунками:						
	- з бюджетом	256,7	9,3	297,7	3,4	+41	+5,9
	- зі страхування	110,5	4,0	109,1	1,2	-1,4	-2,8
	- з оплати праці	299,7	10,9	478,8	5,5	+179,1	-5,4
3	Усього	2757	100,0	8756,3	100,0	+5999,3	-

Результати розрахунків, наведених у таблиці 2 свідчать про збільшення кредиторської заборгованості на 5999,3 тис. грн., що складає 217,6%. При цьому значно збільшилася кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (на 5780,6 тис. грн.), зросли поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом – на 41 тис. грн., з оплати праці – на 179,1 тис. грн., а поточні зобов'язання зі страхування знизилися на 1,4 тис. грн.

Збільшення кредиторської заборгованості в цілому привертає до себе надмірну увагу. Підприємству потрібно якомога швидше вжити заходів щодо зниження кредиторської заборгованості в цілому, а особливо за товари, роботи і послуги, тому що вона має найбільшу питому вагу (89,9% або 5780,6 тис. грн.).

Аналіз складу і структури активів підприємства наведені у таблиці 3.

Таблиця 3

Аналіз складу і структури активів підприємства Філія «Дубенська ДЕД»

Показники	2016 рік		2017 рік		Відхилення		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	Абсолютне	Відносне %	%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
1. Необоротні активи	8305	69,1	59479,2	90,8	+51174,2	+716,2	+21,7
2. Оборотні активи	3716,6	30,9	5913,9	9,2	+2197,3	+159,1	-21,7
3. Усього	12021,6	100,0	65599	100,0	+53577,4	+545,7	-
4. Матеріальні оборотні засоби	2343,9	63,1	2808,5	47,5	+464,6	+119,8	-15,6

продовження табл. 3

1	2	3	4	5	6	7	8
5. Грошові кошти та їх еквіваленти	671,9	18,1	5,6	0,1	-666,3	+0,8	-18
6. Дебіторська заборгованість	631,1	16,9	3004,7	50,8	+2373,6	+475,5	+33,9
7. Інші оборотні активи	69,7	1,9	95,1	1,6	+25,4	+136,4	-0,3
8. Всього оборотних засобів	3716,6	100,0	5913,9	100,0	+2197,3	+159,1	-

Дані таблиці 3 показують, що за звітний рік загальна сума капіталу зросла на 53577,4 тис. грн. (545,7%). Це відбулося за рахунок збільшення необоротних активів на 51174,2 тис. грн. (716,2%) та оборотних активів на 2197,3 тис. грн. (159,1%). Темпи зростання необоротного капіталу значно перевищують темпи зростання оборотного капіталу і тому відбулися суттєві зміни в структурі загального капіталу. Так, на початок року частка необоротного капіталу склала 69,1%, а оборотного – 30,9% від загального капіталу. На кінець року це співвідношення значно змінилося і склало 90,8% та 9,2% відповідно. Також, слід відмітити, що в динаміці відбулося збільшення по всіх складових оборотних засобів. Найбільшу питому вагу в їх складі на початок мають матеріальні оборотні засоби, а на кінець року має дебіторська заборгованість.

Результати проведеного аналізу дозволяють зробити висновки, що підприємство у 2017 році має стійкий фінансовий стан, про це нам свідчать коефіцієнти фінансової стійкості. Таким чином, слід зазначити, що ефективність використання фінансових ресурсів впливає на фінансову стійкість підприємства. Фінансові ресурси значною мірою характеризують фінансовий потенціал, а саме можливості підприємства у здійсненні витрат з метою отримання доходу. Тому ефективне управління фінансовими ресурсами є основою для фінансової стабільності підприємства, його конкурентоспроможності на ринку та подальшого розвитку.

Отже, у сучасних конкурентних умовах від ефективної організації та чіткого управління фінансовими ресурсами підприємства залежить як його фінансово-економічний стан, так і його положення на ринку. Фінансові ресурси підприємств є одним із найважливіших для забезпечення їх діяльності видом ресурсів, але в той же час досить складним для дослідження. Тому здатність фінансових ресурсів трансформуватися у матеріальні, інтелектуальні, технічні, інноваційні та інші види ресурсів обумовлює їх вагомість у фінансово-господарській роботі підприємства. У сучасних умовах господарювання значна частина підприємств зазнає необхідності підвищення ефективності і раціоналізації процесів управління фінансовими ресурсами, що і є перспективою подальших досліджень.

Список використаних джерел:

1. Ванькович Д. В. Оцінка взаємозв'язку реального інвестування та часу у процесі управління фінансовими ресурсами. *Формування ринкової економіки в Україні. Науковий збірник*. 2000. № 6. С. 214–219.
2. Єфремова Н., Золотарьова О., Дердуга І. Джерела формування фінансових ресурсів машинобудівного підприємства: їх склад та оптимізація структури. *Ефективна економіка*. 2012. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_3_20 (дата звернення: 03.04.2019).
3. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. 3-є вид., переробл. і доп. К. : Знання, 2002. 295 с.
4. Фінанси підприємств : підручник / А. М. Поддєрьогін та ін. 5-те вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2004. 546 с.
5. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і допов. К. : МАУП, 2004. 328 с.